

Dungeons en Dragons op school: leren van rollenspellen

written by Mathijs Drummen

15 april 2019

Donderdagmiddag op het Montessori College in Nijmegen is voor mij en een kleine club leerlingen het hoogtepunt van de week. Wij mogen dan namelijk in de schulp kruipen van een held. Een held met een missie. Het enige dat we nodig hebben is een karakter, dobbelstenen en oneindige creativiteit. We spelen D&D.

Leren van peers

In de eerste jaren van de middelbare school was ik een redelijke onzichtbare puber. Ik was met veel dingen bezig maar niet met school. Maar ook was ik zoekende net als mijn leeftijdsgenoten naar duiding. Wie ben ik, wie wil ik zijn, wat brengt de toekomst mij? Voor kinderen een heel onzekere en spannende tijd. Gelukkig kunnen veel kinderen afkijken bij leeftijdsgenoten als het gaat om deze vormende fase. Dit is ook een natuurlijke manier van ontwikkelen waarbij volwassenen steeds meer naar de achtergrond verdwijnen en hun 'peers' degene

zijn die op de voorgrond komen.

Maar voor mij als puber was dat lastiger. Ik woonde ver weg van mijn klasgenoten waardoor ik na school vaak op mijzelf was aangewezen. En dan maar digitaal mijn uitweg zocht. Totdat ik door een klasgenoot werd geïntroduceerd in Dungeons & Dragons (D&D).

Dungeons en Dragon

Dungeons & Dragons is een rollenspel dat in 1974 is gepubliceerd door Gary Gygax, nadat de wereld kennismakte met de werken van Tolkien. Je speelt een zelfgekozen karakter (meestal een held) die verschillende avonturen beleeft in een door de spelleider (DungeonMaster) gecreëerde fictieve wereld. Zie het een beetje als Lord of the Rings waarbij iedere speler aan tafel iemand anders speelt uit het verhaal. Iemand speelt Frodo en iemand anders Legolas. Tolkien is in deze vergelijking de spelleider.

De dingen die de karakters meemaken zijn soms heldhaftig zoals het verslaan van een draak. Soms heel normaal zoals spullen kopen of heel persoonlijke zoals verliefd worden of ruzie krijgen met andere karakters. Het verschil met een computerspel is dat bij een computerspel je eigenlijk altijd het pad van de programmeur volgt. Bij een rollenspel kan eigenlijk alles wat binnen het eigen creatieve vermogen valt. Maar genomen acties hebben wel logische gevolgen. Al zijn deze gevolgen net zo fictief als de acties zelf.

Keuze-uren

Op het Montessori College Nijmegen worden er keuzeuren gegeven. Eigenlijk zijn het naschoolse activiteiten die door docenten of externe vrijwilligers gegeven worden. Het doel is simpel. Maak van de school een fijne plek voor de leerlingen. Maak school leuk.

Het aanbod van keuzeuren is heel divers, van improvisatietheater tot leren films maken. En zo zag ik mijn kans schoon om mijn hobby, het spelen van een rollenspel te delen, met mijn leerlingen.

Er schreven zich een aantal leerlingen bij mij in. Een aantal waren fan van de Netflix serie Stranger Things (hierin speelt Dungeons and Dragons een belangrijke rol). Andere kozen het omdat ik degene was die het keuzeuur verzorgde. In eerste instantie was mijn doel om gewoon lol te hebben met de leerlingen. Ongedwongen, niets moet alles mag. Leren zonder leerdoelen. Maar gewoon beginnen en kijken wat eruit komt. Voor de leerlingen in mijn groep een verademing. In het begin waren ze voorzichtig maar al snel werden creativiteit, samenwerken om gezamenlijke doelen te bereiken en omgaan met problemen de kern. De individuele leerlingen werden een groep en de leerlingen gingen leren zonder leerdoelen.

Oefenruimte of repetitiehok

Het deed mij denken aan [het boek *Gevormd of Vervormd*](#) van Jan Bransen. Hierin schopt de filosoof tegen het huidige onderwijsmodel en stelt dat scholen eigenlijk een oefenruimte moeten zijn waarin het echte leven geoefend kan worden zonder grote gevolgen. Fouten maken in een veilige omgeving dus. Veel scholen zijn wat hem betreft geen oefenruimtes maar repetitiehokken waarin leerlingen vaak hetzelfde kunstje moeten vertonen zonder dat er rekening wordt gehouden met de intrinsieke motivatie van de leerling.

Rollenspellen zijn eigenlijk een ideale vorm van oefenruimtes. Je kunt alle mogelijke scenario's er in voor laten komen. Binnen de zorg worden rollenspellen gebruikt om fictieve situaties na te bootsen en daarvan te leren. Of voor patiënten om opgelopen trauma's te kunnen verwerken. Veel scholen zetten ook al leerling acteurs in om docenten te trainen in veelvoorkomende situaties.

Wanneer je zelf zou willen beginnen met spelen van een rollenspel met leerlingen zijn een aantal dingen belangrijk.

- Niet dwingen: Creativiteit werkt slecht wanneer je iemand dwingt om te acteren. Daarnaast is veiligheid erg belangrijk voor de kinderen om uit hun comfortzone te komen.
- De spelers zijn de baas: De kinderen willen zich de held van het verhaal voelen, controle hebben over de situatie. Spelregels zijn prima maar jij als spelleider moet ervoor zorgen dat de spelers de vrijheid voelen om te kunnen doen wat ze willen. Op een manier dat iedereen zich daar prettig bij voelt.
- Zorg voor beweging: Stil zitten is lastig vooral voor kinderen, zorg voor mogelijkheden om te kunnen staan om een kaart heen, of om opdrachten uit te voeren buiten de tafel.
- Zorg voor zintuigelijke prikkels: Achtergrondmuziek, afbeeldingen en

plattegronden.

- Maak het leuk!

Verschillende rollenspellen

Zoals eerder genoemd is D&D een klassieke fantasie wereld in de geest van Tolkien. Gelukkig zijn er vele verschillende rollenspellen met verschillende thema's. Science Fiction, utopie en dystopie, historische setting of je kan natuurlijk zelf een setting bedenken.

Wil je zelf beginnen met D&D spelen met kinderen of pubers? Voor 22 euro heb je een starter set met een verhaal, spelregels en karakters om meteen te kunnen beginnen.

http://dnd.wizards.com/products/tabletop-games/rpg-products/rpg_starterset

Meer weten?

Meer weten hoe ik dit precies aanpak met leerlingen en wat de ervaring is? Zelf ook hiermee aan de slag? Neem dan gerust contact met mij op via deze site!

Voor verdere inspiratie:

- Starter Kit: Serie waarbij D&D wordt uitgelegd aan nieuwe spelers.
<https://youtu.be/-oIIZJeVGpc>
- TableTop Dread: Rollenspel waarbij een Jenga toren gebruikt wordt.
<https://youtu.be/H0loSZFsyoQ>

Dit artikel is afkomstig van Vernieuwonderwijs.nl.

Bekijk de meeste recente versie van ons artikel op onze website.

Vernieuwonderwijs